

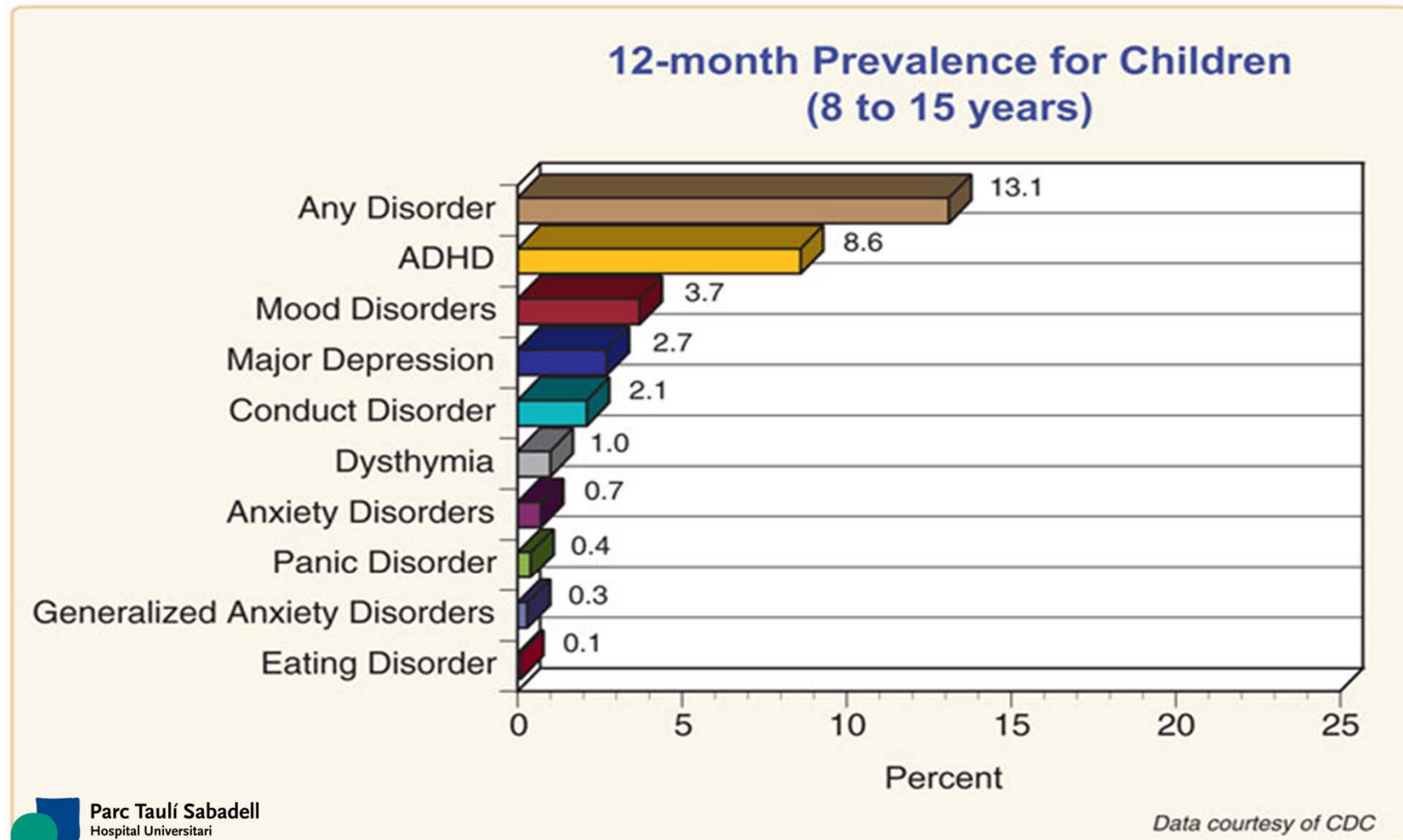
La contribució dels Centres de Salut Mental Infanto-Juvenil. Lliçons apreses

Dra. Montse Pàmias
CSMIJ Parc Taulí. Sabadell

Índex

1. Els CSMIJ a Catalunya i l'activitat assistencial
2. Atenció a les principals patologies
 - a) TDAH
 - b) TEA
3. Altres programes comunitaris
4. Continuitat a CSMA
5. Reptes de futur

Prevalença de malaltia mental en nens

RECURSOS

CSMIJ

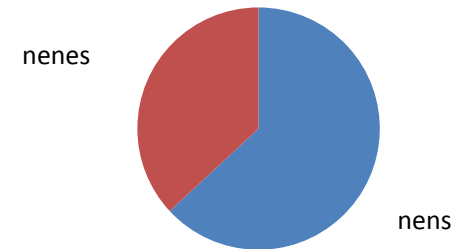
**HOSPITAL DE
DIA**

**HOSPITALITZACIÓ
AGUTS I
SUBAGUTS**

CSMIJ a Catalunya, dades 2015

- 54 CSMIJ a Catalunya
 - Un csmij per cada 41.000 menors (1.400.000)
- Es va atendre **5,06 %** de la població
- 63,1% nens i 39,9 nenes
- Edat mitjana de **10 anys**
- Mitjana de visites anuals: 5,8

CSMIJ a la regió sanitària de Barcelona

Centre	Populació de referència	Visites totals	Persones ateses		Persones amb primera visita		TMG			No TMG			Tractament familiar	
			Persones	%	Persones	%	Persones	%	Visites per persona	Persones	%	Visites per persona	Persones	%
Regió Sanitària Barcelona														
CSMU Alt Penedès	19.788	5.609	1.038	5,25	455	2,3	125	12,04	7,14	913	87,96	5,17	784	75,53
CSMU Garraf	30.173	8.091	1.325	4,39	601	2,0	167	12,60	11,63	1.158	87,40	5,31	951	71,77
CSMU Castelldefels	13.289	5.045	665	5,00	247	1,9	84	12,63	13,62	581	87,37	6,71	480	72,18
CSMU Comella	34.426	9.631	1.486	4,32	558	1,6	140	9,42	10,70	1.346	90,58	6,04	806	54,24
CSMU El Prat	11.679	4.959	646	5,53	324	2,8	81	12,54	15,70	565	87,46	6,53	505	78,17
CSMU Gava	23.758	8.205	1.293	5,44	688	2,9	147	11,37	13,90	1.146	88,63	5,38	842	65,12
CSMU Hospitalet	45.019	14.327	1.654	3,67	870	1,9	152	9,19	15,80	1.502	90,81	7,94	1.305	78,90
CSMU Molins de Rei	23.055	6.778	1.073	4,65	323	1,4	158	14,73	14,94	915	85,27	4,83	474	44,18
CSMU Sant Boi	26.473	7.317	1.151	4,35	641	2,4	130	11,29	9,74	1.021	88,71	5,93	760	66,03
CSMU Martorell	34.817	6.445	1.403	4,03	481	1,4	234	16,68	7,82	1.169	83,32	3,95	597	42,55
CSMU Gràcia	17.278	9.396	866	5,01	303	1,8	85	9,82	12,14	781	90,18	10,71	524	60,51
CSMU Horta-Guinardo	25.891	6.957	1.324	5,11	602	2,3	74	5,59	8,30	1.250	94,41	5,07	764	57,70
CSMU Eixample	37.067	15.356	1.206	3,25	381	1,0	124	10,28	15,94	1.082	89,72	12,37	1.082	89,72
CSMU Les Corts-Sarrià	37.779	7.865	857	2,27	421	1,1	89	10,39	15,43	768	89,61	8,45	585	68,26
CSMU Nou Barris	27.276	10.423	1.373	5,03	853	3,1	152	11,07	13,47	1.221	88,93	6,86	870	63,36
CSMU St. Andreu	23.495	11.598	1.286	5,47	480	2,0	136	10,58	13,72	1.150	89,42	8,46	798	62,05
CSMU Sants-Montjuïc	27.355	5.906	1.043	3,81	457	1,7	145	13,90	9,58	898	86,10	5,03	616	59,06
CSMU Badalona 2-Oest	23.370	6.121	967	4,14	442	1,9	37	3,83	8,97	930	96,17	6,22	529	54,71
CSMU Badalona I- Est	27.449	4.923	911	3,32	539	2,0	49	5,38	10,59	862	94,62	5,11	468	51,37
CSMU Mataró	54.993	9.630	1.955	3,55	659	1,2	269	13,76	8,28	1.686	86,24	4,39	758	38,77
CSMU Santa Coloma Gramanet	23.347	10.437	1.331	5,70	556	2,4	164	12,32	11,62	1.167	87,68	7,31	980	73,63
CSMU Cerdanyola-Ripollet	25.236	1.036	492	1,95	492	1,9	56	11,38	3,55	436	88,62	1,92	35	7,11
CSMU Montcada i Reixach	6.877	8.035	581	8,45	224	3,3	93	16,01	22,60	488	83,99	12,16	365	62,82
CSMU Sabadell	45.635	17.106	3.195	7,00	1.004	2,2	331	10,36	12,25	2.864	89,64	4,56	531	16,62
CSMU Rubí	18.473	3.460	534	2,89	178	1,0	61	11,42	7,52	473	88,58	6,34	299	55,99
CSMU Sant Cugat	20.244	3.848	1.320	6,52	320	1,6	108	8,18	4,68	1.212	91,82	2,76	547	41,44
CSMU Terrassa	53.847	10.677	2.645	4,91	776	1,4	313	11,83	6,03	2.332	88,17	3,77	1.603	60,60
CSMU Granollers	62.580	9.357	1.954	3,12	541	0,9	235	12,03	8,18	1.719	87,97	4,33	1.113	56,96
CSMU Mollet del Valles	32.719	6.347	1.111	3,40	526	1,6	135	12,15	9,05	976	87,85	5,25	744	66,97

CSMIJ a la resta de Catalunya

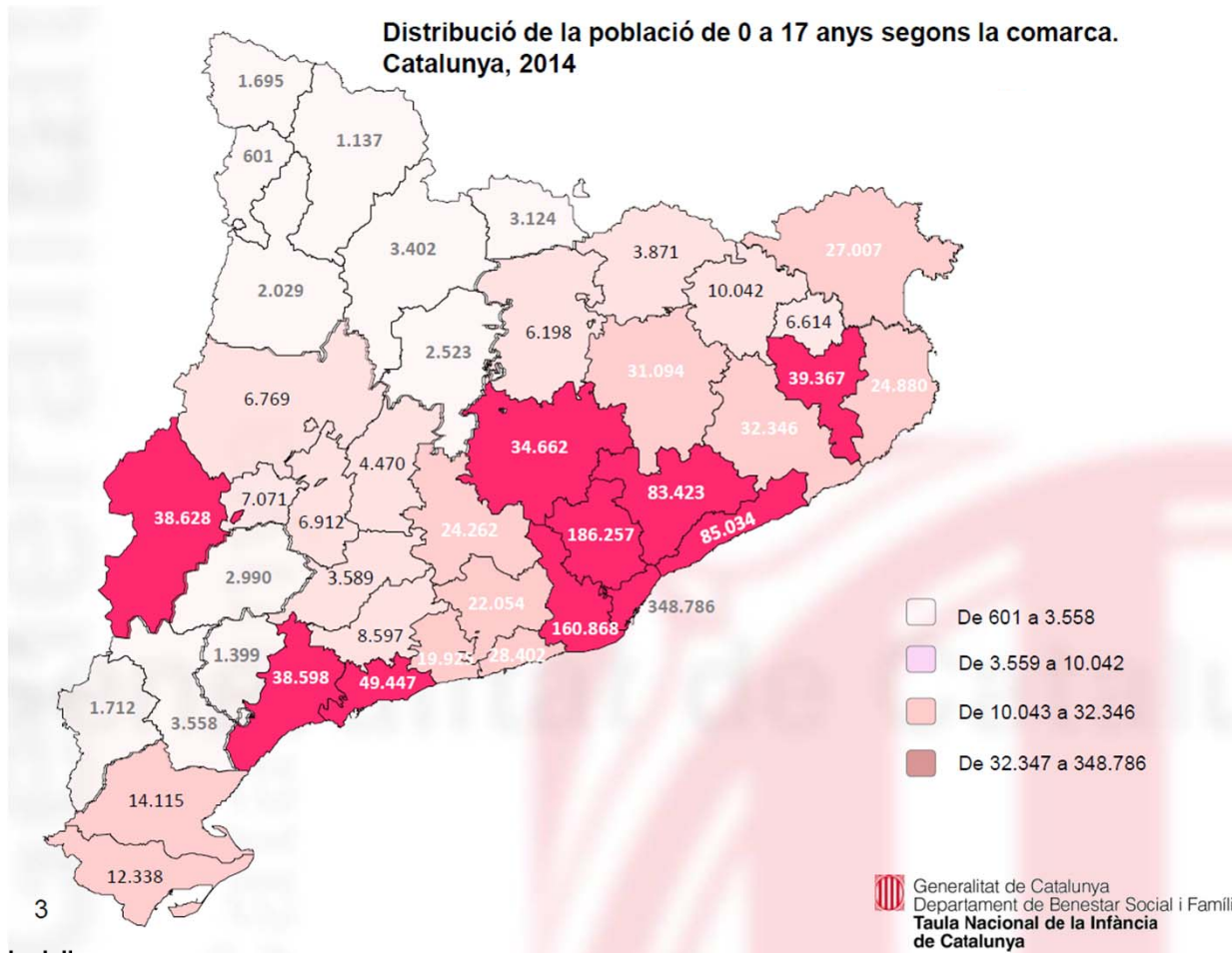
Dades generals. Centres de salut mental infantil i juvenil (CSMIJ), 2013 (1)

Regió sanitària	Àrea de gestió assistencial	Centre	Entitat proveïdora	Població de referència	Persones ateses	Visites
Lleida	Lleida	CSMIJ Lleida	Sant Joan de Déu - Lleida, SL	68.281	3.342	24.948
Camp de Tarragona	Alt Camp i Conca de Barberà	CSMIJ Valls	Institut Pere Mata, SA	11.760	421	1.902
	Tarragonès	CSMIJ Tarragona	Institut Pere Mata, SA	50.756	1.840	8.676
	Baix Camp i Priorat	CSMIJ Reus	Institut Pere Mata, SA	41.099	1.424	6.399
	Baix Penedès	CSMIJ El Vendrell	Institut Pere Mata, SA	17.621	687	2.703
Terres de l'Ebre	Albarrací	CSMIJ Móra d'Ebre	Fundació Pere Mata Terres de l'Ebre	5.436	111	451
	Baix Ebre	CSMIJ Tortosa	Fundació Pere Mata Terres de l'Ebre	14.971	650	3.013
	Montsià, Baix Ebre	CSMIJ Amposta	Fundació Pere Mata Terres de l'Ebre	13.059	656	3.148
Girona	Alt Empordà	CSMIJ Alt Empordà	Institut d'Assistència Sanitària	27.391	687	3.678
	Alt Maestrat, Maestrat Central	CSMIJ Calella	Comunitat terapèutica Maestrat SSM	26.563	842	7.484
	Baix Empordà	CSMIJ Baix Empordà	Institut d'Assistència Sanitària	24.883	875	3.661
	Garrotxa	CSMIJ La Garrotxa	Institut d'Assistència Sanitària	9.975	592	3.427
	Gironès Nord i Pla de l'Estant	CSMIJ Gironès-Pla de l'Estant	Institut d'Assistència Sanitària	32.488	1.220	7.314
	Gironès Sud i Selva Interior	CSMIJ La Selva Interior	Institut d'Assistència Sanitària	31.084	497	2.289
	Ripollès	CSMIJ Ripollès	Institut d'Assistència Sanitària	3.869	145	680
	Selva Marítima	CSMIJ Selva Marítima	Institut d'Assistència Sanitària	15.551	605	3.343
Catalunya Central	Anoia	CSMIJ Anoia	Sagrat Cor - HHSCJ	23.015	1.027	8.463
	Bages i Solsonès, Berguedà, Cerdanya	CSMIJ Manresa	Althaia xarxa assistencial de Manresa	49.087	3.698	16.895
	Osona	CSMIJ Osona	Consorci Hospitalari de Vic	31.952	1.729	9.223
CATALUNYA				1.416.052	58.570	370.178

*Centres que no declaren al conjunt mínim bàsic de dades de salut mental.

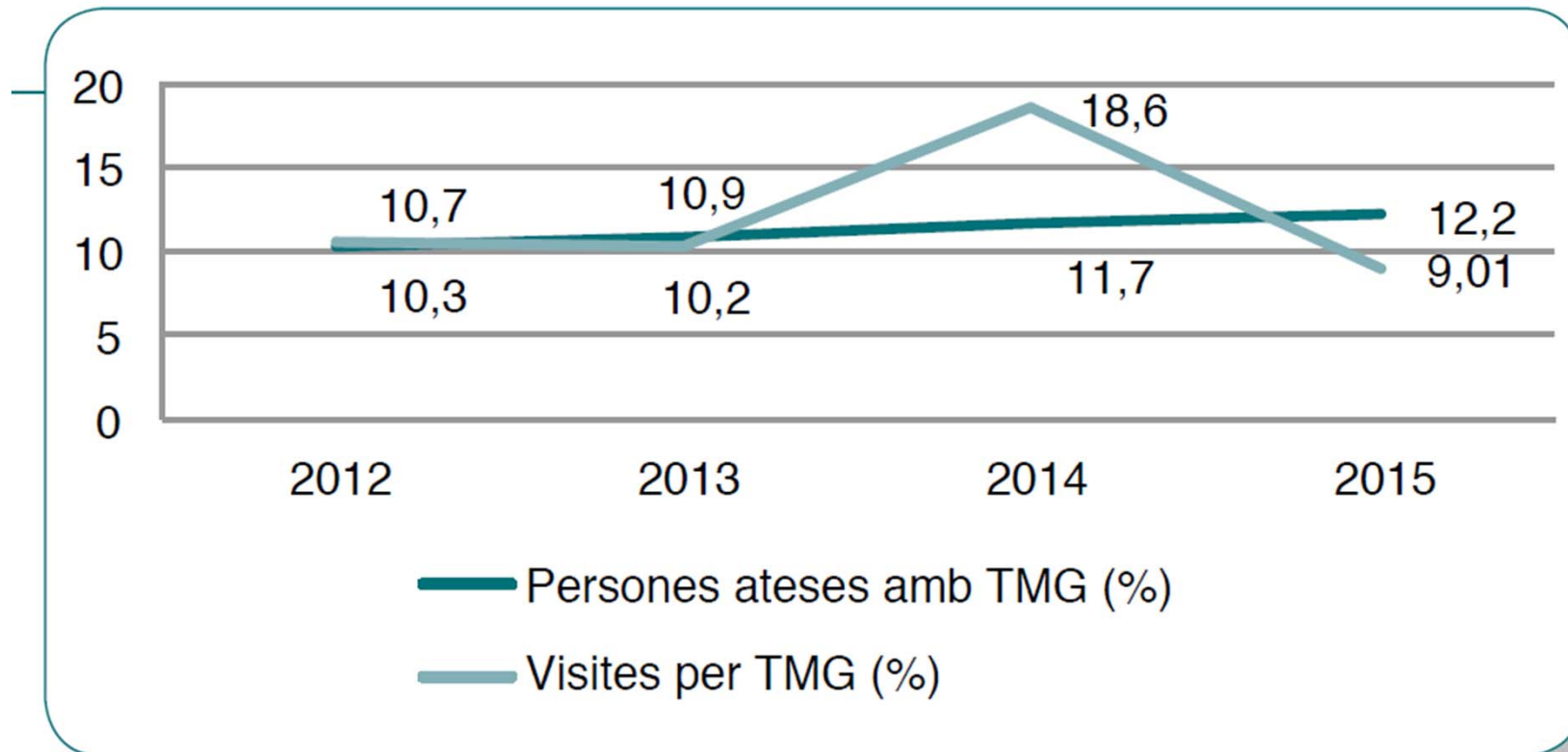

Distribució de la població de 0 a 17 anys segons la comarca.
Catalunya, 2014

3

CSMIJ a Catalunya, dades 2015

CSMIJ a Catalunya, dades 2015

Principals indicadors segons diagnòstic seleccionat. CSMIJ, 2015

Diagnòstic	Persones ateses (%)	Mitjana de visites	Pacients en seguiment (%)	Pacients amb tractament familiar (%)
TDAH	22,6%	5,2	80,0%	50,0%
TCA	2,3%	6,6	59,2%	37,1%
TC	6,0%	6,3	69,3%	47,5%
TEA	9,4%	8,5	86,8%	61,0%

Visites per pacient (TDAH)	
CSMIJ Montcada i Reixach	11,70
CSMIJ Les Corts-Sarrià	11,37
CSMIJ Ciutat Vella*	11,22
CSMIJ Calella	8,76
CSMIJ Molins de Rei	8,56
CSMIJ Alt Penedès	3,85
CSMIJ Mollet del Vallès	3,43
CSMIJ Terrassa	3,18
CSMIJ Granollers	3,14
CSMIJ Sant Cugat	2,92

Visites per pacient (TEA)	
CSMIJ Montcada i Reixach	16,58
CSMIJ Cornellà	15,40
CSMIJ Les Corts-Sarrià	15,07
CSMIJ Nou Barris	14,58
CSMIJ Gràcia	14,11
CSMIJ La Selva Interior	5,14
CSMIJ Selva Marítima	4,94
CSMIJ Osona	4,92
CSMIJ Alt Empordà	4,56
CSMIJ Sant Cugat	4,44

Visites per pacient (TC)	
CSMIJ Les Corts-Sarrià	14,58
CSMIJ Ciutat Vella*	11,24
CSMIJ Molins de Rei	10,28
CSMIJ Gràcia	10,15
CSMIJ Sant Martí Sud*	9,81
CSMIJ Terrassa	3,85
CSMIJ Alt Empordà	3,84
CSMIJ Alt Penedès	3,67
CSMIJ Sant Cugat	3,15
CSMIJ Selva Marítima	2,90

Visites per pacient (TCA)	
CSMIJ Calella	14,22
CSMIJ Eixample	11,05
CSMIJ Sant Martí Nord	10,85
CSMIJ St. Andreu	10,83
CSMIJ Horta-Guinardó	10,44
CSMIJ Terrassa	3,90
CSMIJ Gavà	3,86
CSMIJ Sant Cugat	3,62
CSMIJ Sants-Montjuïc	2,32
CSMIJ Alt Penedès	2,24

Activitat CSMIJ Parc Taulí 2015

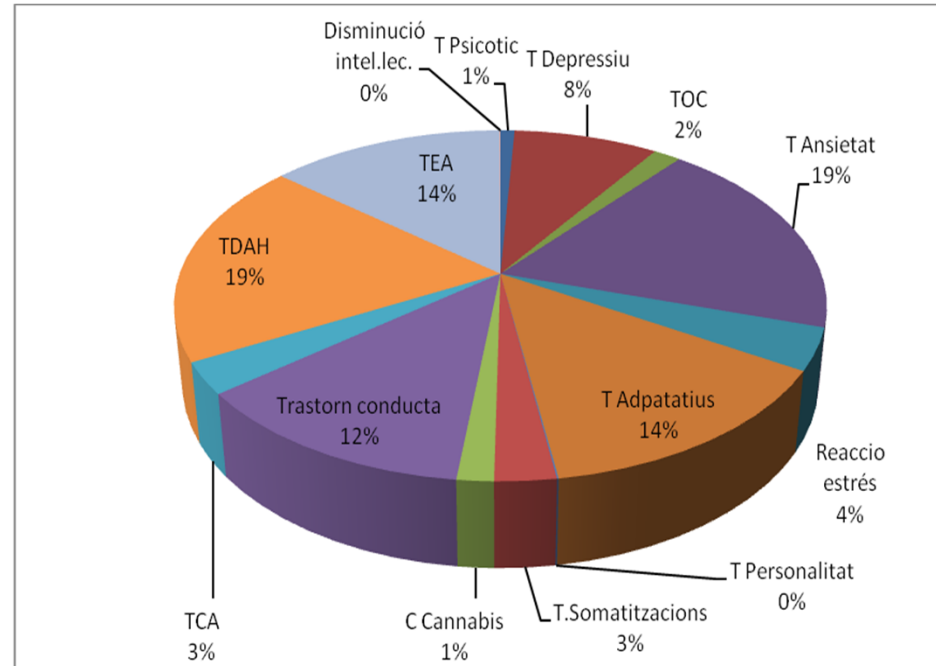
VISITES X PROFESSIONA	CSMIJ 1	CSMIJ 2	TOTAL
INFERMERIA	1310	240	1550
PSICOLOG	7862	3603	11465
PSIQUIATRE	5193	1776	6969
TREBALL SOCIAL	570	114	684
TOTAL	14935	5733	20668

Absentisme: 17.2%
Llista espera (0 31 dies, i Pref 7 dies)

CSMIJ 1		CSMIJ 2		TOTAL
NENS	NENES	NENS	NENES	
71	19	16	9	115
657	278	232	88	1255
707	481	233	145	1566
88	82	29	28	227
1523	860	510	270	3163

Activitat CSMIJ Parc Taulí 2015

DIAG. PRIMERES VISITES	Núm.
T Psicotic	13
T Depressiu	133
TOC	25
T Ansietat	294
Reacció estrés	60
T Adaptatius	217
T Personalitat	1
T. Somatitzacions	40
C Cànnabis	24
Trastorn conducta	193
TCA	45
TDAH	297
TEA	215
Disminució intel.lec.	1
TOTAL	1558

Grups psicoeducatius 2015

INTERVENCIIONS PSICOLÒGIQUES GRUPALS

PARES NENS TEA

PARES NENS TDAH

PARES NENS TDAH

PARES NENS TDAH

PARES NENS TDAH

PARES NENS TDAH

PARES ADOLESCENTS CONSUMIDORS

HABILITATS SOCIALS PARES

NENS ANSIETAT

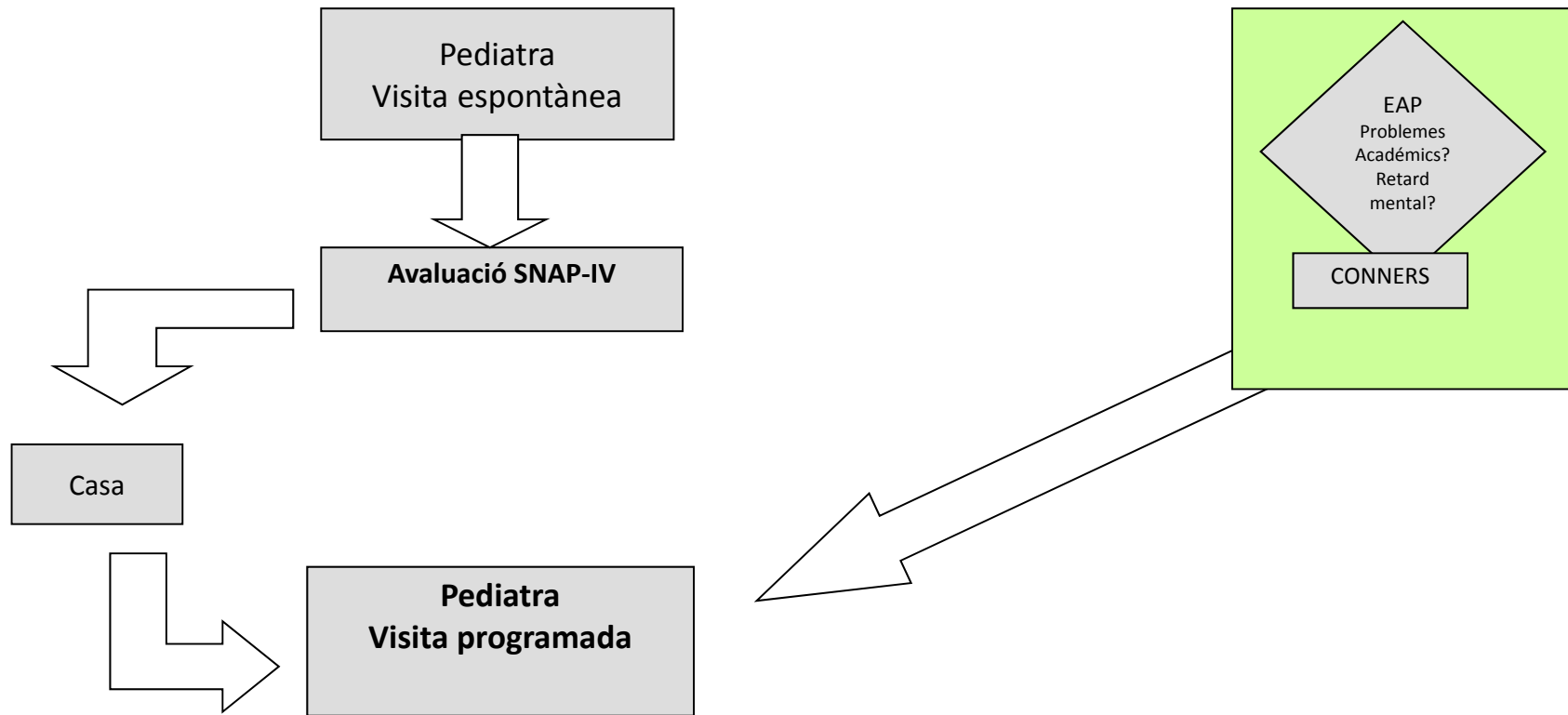
NENS ANSIETAT

NENS ANSIETAT

PSICOEDUCACIÓ EPIDOSI PSICÒTIC

Atenció al TDAH, dades 2015

- Trastorn més freqüent atès al CSMIJ: **22,6 %**
 - Nens 27% i nenes 15 %
 - Mitjana de visites anuals 5.2
 - 80% seguiments i 20% primeres visites
 - 50 % han realitzat visita familiar

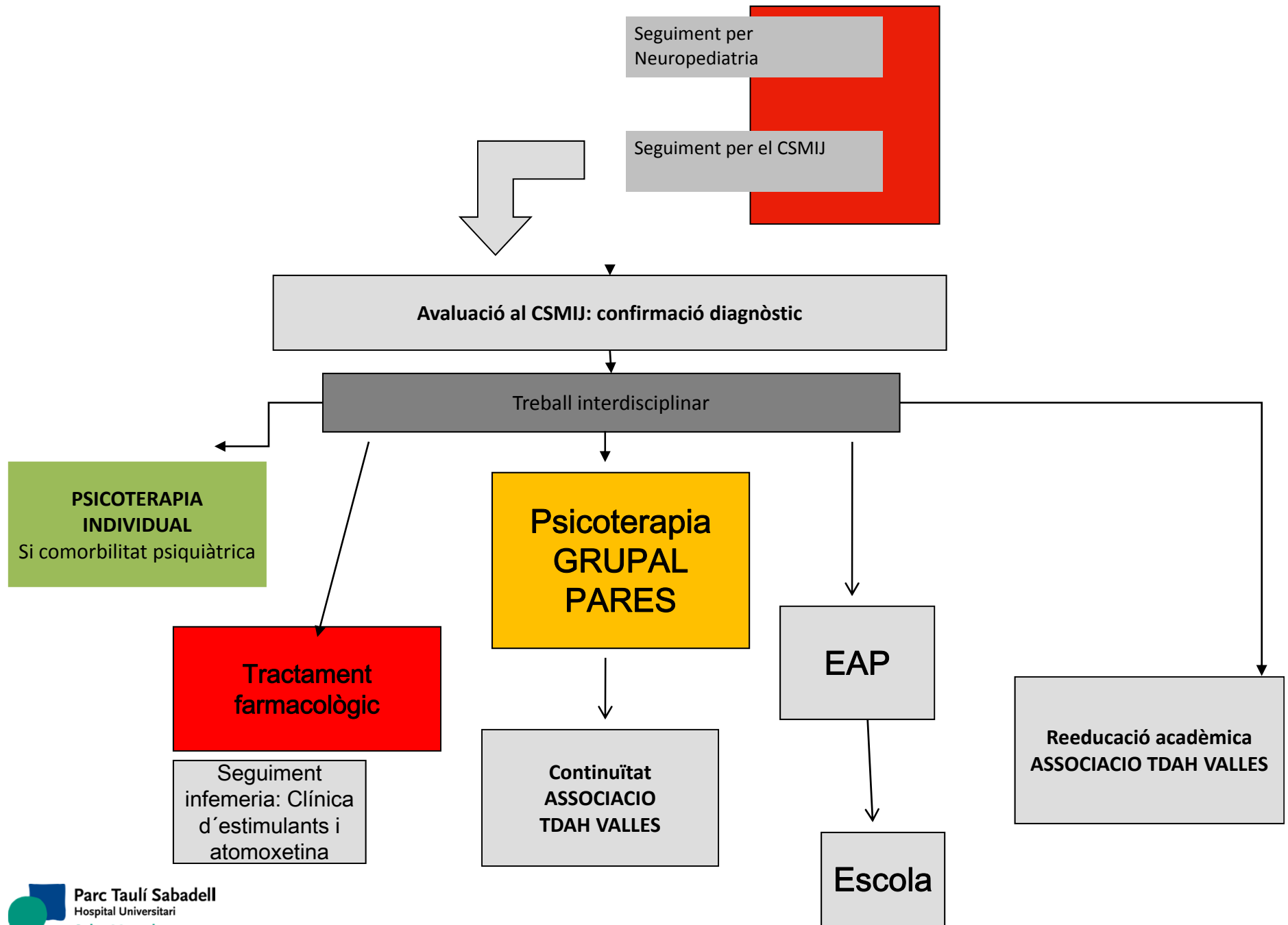

Historia General y Examen Físic

Especial énfasis en :

- Aparença física general
 - Anomalías físiques menors (causa genètica? Sospita SAF)
- Signes y símptomes que suggereixen abus físic o emocional

Unitat TDAH
Hospital Parc Taulí

Tractament farmacològic del TDAH

Metilfenidat

Rubifen 5, 10, 20 mg

Concerta 18, 27, 36, 54 mg

Medikinet 5, 10, 20, 30, 40 mg

Equasym 10, 20, 30, 40, 50 mg

Atomoxetina:

Strattera 10, 18, 25, 40, 60, 80 i 100

mg

Lisdexanfetamina

Elvanse 30, 50 i 70 mg

Guanfacina

Intuniv 1, 2, 3, 4 mg

TDA-H: Tractament psicològic a pares

Atenció al TEA, dades 2015

- Trastorn mental greu més freqüent al CSMIJ:
9.4 % dels pacients atesos
 - Nens 12,6 % i nenes 4.0 %
- Visites anuals 6.6
- 37,1 % visita familiar
- 37,4 % en tractament farmacològic

Unitat Funcional TEA: Coordinació CDIAP

 Generalitat de Catalunya Departament de Benestar Social i Família Centre de Desenvolupament Infantil i Atenció Precoç Parc Taulí <i>REUNIÓ CDIAP – CSMIJ DERIVACIÓ NENS CSMIJ</i>	
Professionals referents (CDIAP)	
Neuropediatra	
Psicòleg	
Psicoterapeuta	
Full derivació fet	
Continua Seguiment Neuropedatria	
Proves Pendants	
IMPRESSIÓ DIAGNÒSTICA	
Diagnòstic Principal	Sospita TEA Trets TEA TEA clar Altres:
Registrat a UFTEA	Si No
Nivell Cognitiu	
Nivell d'informació que té la família	
Antecedents Familiars	Antecedents Personals

SITUACIÓ ESCOLAR	
Tipus Escolarització	
Nom Escola i Curs	
Tipus Suport dins l'Escola	

DERIVACIÓ A CENTRE EXTERN PRIVAT	
Derivat a Centre Extern	Si No
Nom del centre	
Professional de referència	

Intervenció en el TEA

Treball interdisciplinari

PSICOTERAPIA
INDIVIDUAL

Psicoterapia
GRUPAL PARES

Tractament
farmacològic

RECURSOS EDUCATIUS

Seguiment
infemeria: Clínica
d'antipsicòtics i
estimulants i
atomoxetina

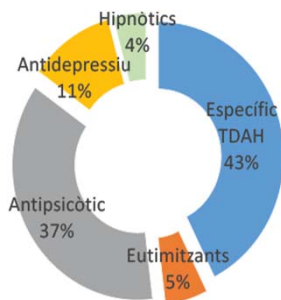
Escola
ordinària

USEE

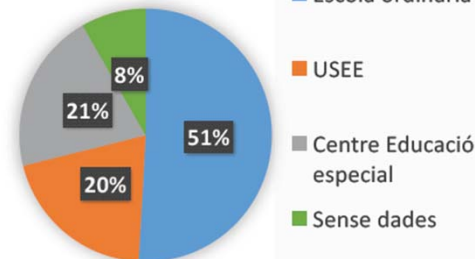
UEC
MAPA

AIS

CEE

Centre acadèmic

Continuïtat assistencial edat adulta

TDAH

- **TDAH sense comorbiditat**
Seguiment a EAP, metge de família amb PSP
- **TDAH amb comorbiditat psiquiàtrica** : derivació a CSMA
 - Treball per processos: afectius, psicosis

TEA

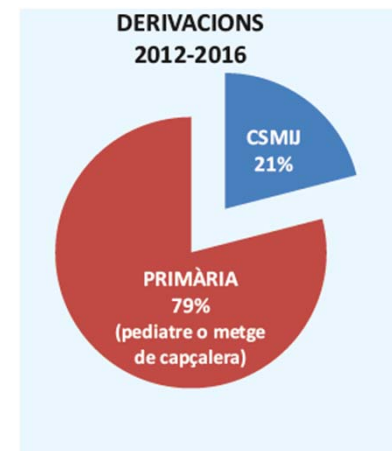
- **TEA amb DI** pacient **TMG**
CSMA programa de suport al RM: seguiment individual i llars residència
- **TEA sense DI** pacient **TMG**
Unitat TEA d'adults : seguiment psiquiatria, grups psicoterapèutics i t. social

Altres programes comunitaris

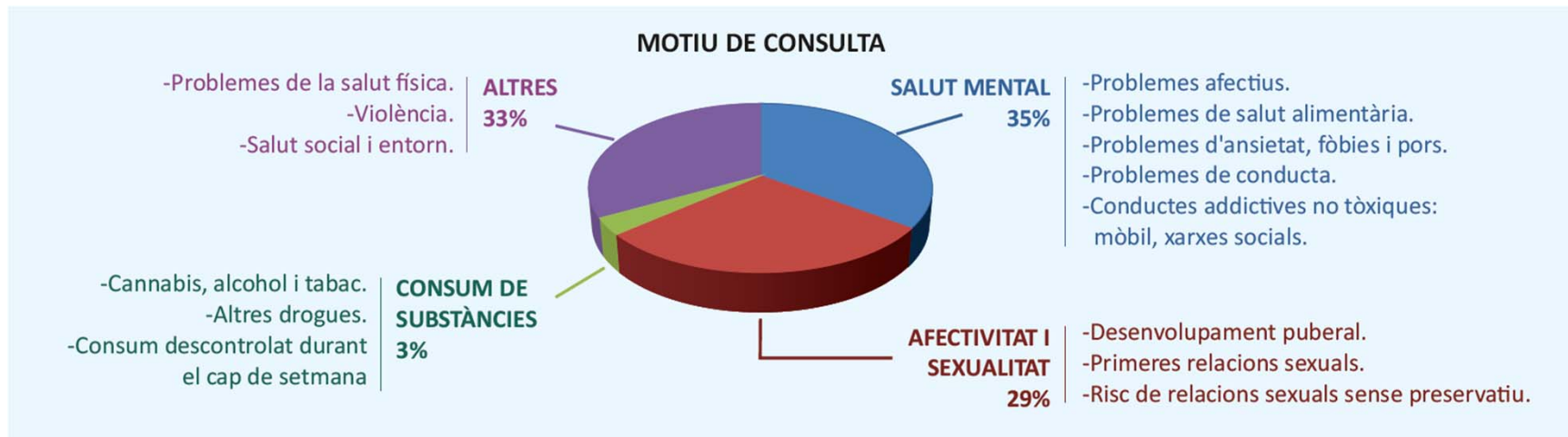
- Programa Salut i Escola
- Programa de suport a la DGAIA

Saut i Escola: Promoció, prevenció i atenció precoç

- Programa conjunt de Salut i Ensenyament
 - Infermeres d'AP desplacen IES, suport psicològic CSMIJ
 - Consulta oberta
 - Prevenció
- 3 er i 4 art ESO
- Àrees:
 - salut mental
 - afectivo-sexual
 - consum de drogues
 - problemes amb l'alimentació

Salut i escola

Salut i escola

- Només 21 % són derivats a CSMIJ
- Els problemes més importants són relacionats amb salut mental i sexualitat
- Major consultes en ansietat i trastorns alimentaris
- Poca consulta espontànea en aspectes de drogues
- Falta de programes estructurats en prevenció

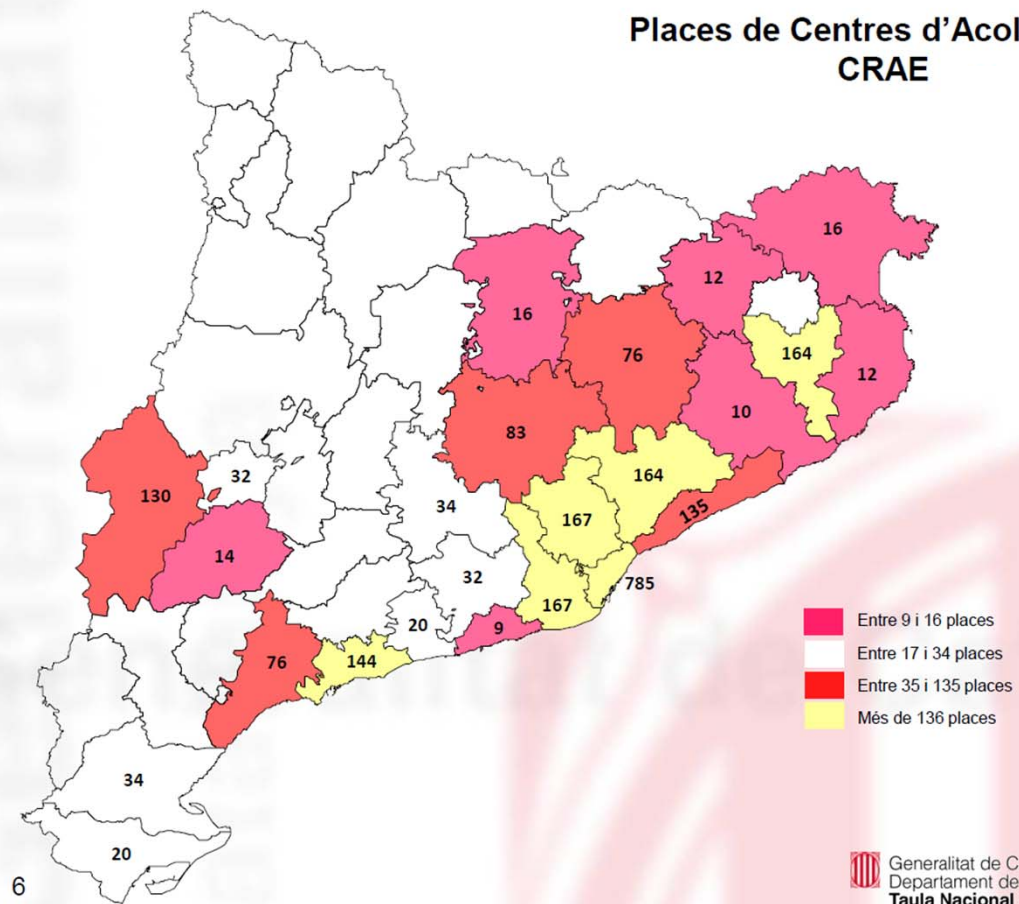
Atenció als nens i adolescents tutelats per la DGAIA

- A Catalunya **6985** infants i adolescents (**0'5 de la població infantil**) estan tutelats per la DGAIA (Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència), i d'aquests **2685** resideixen en centres residencials (38.4%).

TIPUS de centres residencials

- Centre Residencial d'Acció Educativa (CRAE): 101 centres amb un total de 1878 places (23 centre propis i 78 concertats)
- Centres d'acolliment: 22 centres amb 585 places (14 centres propis i 8 concertats)
- Centre Residencial d'Educació Intensiva (CREI): 3 centres amb un total de 78 places (1 centre propi i 2 centres concertats)
- Comunitat terapèutica

Places de Centres d'Acolliment i CRAE

Estudi FEDAIA: infants en situació de risc a Catalunya

1. L'inici de les patologies cada cop més prematur.
2. L'augment de les categories diagnòstiques i alhora més infants i adolescents amb un diagnòstic amb trastorn de salut mental.
3. L'inici cada cop en edats més joves de consum de tòxics.
4. Augment de la relació entre el consum de tòxics i el trastorn mental.
5. Augment de la relació entre discapacitat intel·lectual i trastorn mental. (Els professionals manifesten molta preocupació per aquests fent més èmfasi en els estudis sobre aquests infants i adolescents ja que representa una dificultat prou destacable a afegir en el perfil d'aquest col·lectiu).
6. Augment del malestar i l'angoixa de les famílies relacionades amb les noves situacions de pobresa i falta d'expectatives de futur.

Estudi FEDAIA: infants en situació de risc a Catalunya

7. Augment de les problemàtiques de salut mental associades a la manca de pautes de criança i dificultats de molts pares a posar límits.
8. A edats primerenques es detecta en els infants manca d'estimulació, problemes de desenvolupament i problemes d'aprenentatge.
9. A partir dels set anys hi ha un augment de trastorns de TDAH, trastorns de conducta greus (negativista-desafiant), d'ansietat i depressió.
10. A partir dels dotze anys hi ha un augment de comorbiditat de trastorns; continua observant-se una manca de límits amb les seves conseqüències (manca de respecte cap a l'autoritat i diferents conductes inadequades...).

Reptes de futur

1. Atenció en la comunitat dels nens i adolescents amb trastorn mental.
2. Escola inclusiva
3. Atenció a la població més vulnerable: DGAIA
4. LA PREVENCIÓ DE LA MALALTIA MENTAL

mpamias@tauli.cat